

EESTI PÄEVA- LEHT

ESTNISKÄ DAGBLADET

Laupäeval, 20. novembril 1971

Nr. 92 (3677)

13. aastakäik

Balti rahvaste vähemtuntud söber NILS UTHORN

Viimastel aastatel on Eesti Päevaleht korduvalt refereerinud mitmesugustes rootsi ajalehtedes ilmunud kirjutisi Eesti ja teiste Baltimaade kohta Nils Uthorni sulest, kusjuures silma on torganud tema asjatundmine ja süprus balti lühetatud rahvaste vastu. See on ebatavaline, et meie küsimusi aktuaalseerib mõni rootsi publitsist, sest kandvam osa balti probleemide küsimisest sinavõttudest on seni olnud kirjutatud baltlaste endi poolt (näit. Kiing kadunud Andres Viirsoojne). Nii on põhjust kergitada küsimust, kes on Nils Uthorn, baltlaste vähemtuntud söber? Mees, kes peaminister Palmelt julgus küsida: "Müüal saame näha rootsi peaministri dem onstrastioonil Balti Komitee esimeheks?" Eesti Päevalehe esindaja otsis üles Nils Uthorni, et teda intervjueerida.

Nils Uthorn elab Uddevallas. Sõbralik vastuvõtt selles kodus on kindlustatud eestlasele — juba perekonna kaks kolle-koera tormavad rõõmsalt vastu ja ka teised perekonna liikmed, majaperenaine pr. Marja Uthorn (n-na Vienola, Helsingist), elukutselt adjunkt, tütar Annabrita, 17, Poeg Sven, 15; ja perekonnapea Nils Uthorn ise hoovavad lihtsat, loomulikku sõbralikkust.

Külästuse põhjus, intervjuerimine, kutsus alguses esle vaikselt tõrjuna reaktisooni tagasihoidliku Uddevalla lektori juures, kelle olemuses ei näe midagi "kolmeisterlikku", kuigi amet sellele võiks viidata, samuti ei märka temas ka seda tugevat võitlusvalmidust ja — vaimu, mis on karakteriseerinud Nils Uthorni baltiaielisi artikleid. Ta mõjub rohkem teadlasena-uurijana:

— Ma ei ole huvitatud isiklikust PR-st, ütles Uthorn.
— Siin ei saa küsimuses olla üldse isiklik PR, kuna te, piltlikult üteldes, ei kuulu meie, s.o. baltlaste hulka ega "oma aktsialid meie aktsiaseltsis"... replikeerime. Kuid Balti ja eesti lugejad tunnevad Nils Uthorni

Nils Uthorn, publitsist, kes kirjutab Balti probleemidest.

Kuritegevuse kasv noorte seas Eestis

NEW YORK — New York Times'i Moskva kirjasaniaj mainib, et N. Liidu õigusteaduse ajakirjas on avaldatud pikem artikkel, milles on analüüsitud noorsoo kuritegevust Eestis. Artikli autor jõuab statistiliste andmetega opererides järeldusele, et nooremate teismeliste hulgas on kuritegevus vähenenud, kuid on tõusnud vanemate teismeliste ridades. Ühendriikide ajakirjanik imestab, et noorsoo kuritegevuse uurimise alal on tehtud põhjalik uurimus ühes väikesemas N. Liidu osariigis, kus pealegi elustandard on N. Liidu keskmisest elustandardist tunduvalt kõrgem.

N. Liidu õigusteaduse ajakirjas on artikli autoriks sh A. Randalu, kes töötab juristina Eesti Teaduste Akadeemia Majandusteaduste Instituudi juures.

Autor leiab, et väikesed vargused ja seadustest üleastumised, milledesse on tavaliselt segatud 14–15 aastased, on 1965–70 aastate kestel vähenenud, kuid samal ajal on tunduvalt suurenenud kuriteod isikute ja avaliku korra

vastu, millele sooritajateks on vanemad teismelised, 16–17 aastased.

Analüüsides vanemate teismeliste kuritegusid, leiab H. Randalu, et kõige suuremal määral on registreeritud huliganiteemist, kuid kõrvuti sellega kallalelunge, röövimisi ja seksuaal-kuritegusid.

Autor leiab, et ligemale 44 protsenti raskematest kuritegudest on sooritatud alkoholi mõju all, mille tarvitamine viimaste aastate kestel Eestis on tunduvalt tõusnud.

Eesti koolilapsed otsivad ühendust briti baasilinnaga

LONDON (EPL) — Inglise idarannikul asuva väikese, kaugesse minevikku ulatava päritoluga sadamalinna Whithy nädalaleht "Whithy Gazette" tõi esiküljel kolmel veerul pikema kirjelduse Tallinnast tulnud ja Whithy Keskkooli vahelisest sõbrustusest, millele järgnes kirjavahetus ühe Tallinna keskkooliga. Tallinna-poolsest kirjavahetusest võib järeldada, et see oli kusagilt kõrgemalt poolt, kui seda on Tallinna 26-es Keskkool, algmõtte saanud ja sealt ka stimuleeritud. Süütuna näivast kirjavahetuse otsimisest inglise kooli noortega võib mõndagi huvitavat ja mõtlemapanevat välja lugeda. Eriti, kui teada, et Fylingdales kaugrakettide varase hoitussüsteemi-keskus Lääne-Euroopale ja USA-le asub Whithyst vaid mõned miidid eemal.

Whithy lehe kirjeldus kannab pealkirja "Grammar School Links with Estonia — Began with Ship's Visit" ja algab eesti nimelise laeva peatumisega inglise kalapüügilaevade sadamas. Kui eestlaste mootorlaev "Edward Wilde", venelaste Baltimore laevastikust, saabus Whithyusse metsamaterjaliga Tallinnast läinud aasta oktoobris, siis hakkasid hargnema sõprussidemed laeva kapten Kokka,

tema juht- ja meeskonna ning Whithy Keskkooli õpetajaskonna ja õpilaste vahel.

Sadamakapteni Capt. David Stevensoni ja kooli vene keele õpetaja Elizabeth Westheadi vahendusel külastas grupp sama kooli õpilasi laeva. Koolijuhataja Mr. John Potter viibis koos teiste õpetajatega külastusgruppis, kuhu kuulus 30-nädalast, kolleedidele näidati laeva ja jagati näpunäiteid selle käsitamisest. Laeval, mis oli toonud sadamasse suurima puidu-laadungi Eestist, mida whithy-lased kunagi näinud, näidati külalistele kinokabiinis ka nõukogude kinofilme.

Leht märgib, et külastusele vastati omapoolese külalikutsega, kus kapten Kokk ja temale alluvad külalistasid inglise koolimaja, pidades tervituskõnesid ja jagades suveniire. Koolile annetati punane vimpel, mille puidust alusele maalitud kiri: "To the English schoolchildren from the Soviet sailors of the motor ship Eduard Wilde".

Koolijuhataja Potter tähendas lehele antud jutujamisel, et kapten Kokk lubanud anda suveniirina saag. Järg. lhk. 11

Sisse-murd Misomexi tehasesse

Õöl vastu pühapäeva murti järjekordselt sisse Früangenis Stockholmis asuvasse Misomexi AB tehasesse. Vargad olid pääsenud hoonesse ilma, et automaatalarm, mille on ühendatud politseijaamaga, oleks tegevusse astunud.

Hoones oli murtud lahti ja purustatud 12 toa ukseid, samuti murtud lahti nendes tubades kirjutuslauad, ka jaapid. Inimselt olid vargad otsinud raha ja kassakapli, millist aga ettevõttes ei ole panga läheduses asu-misse tõttu. Ara on viidud üksikuid aparate. Peakahjud on aga purustustes, mis ulatuvad ümmarguselt kümnele tuhandele kroonile.

Ütsikult allmaaraudtee külje all asuvasse tehasesse on varem sisse murtud seitsmel korral.

ALGUPÄRANDI ESIETENDUS

"Tähelepanu äratas Siiri Kriisa osateostus", kirjutab Arvi Moori "Vana kell" arvustuses Eduard Reining, kes konstateerib, et noore osatäitja näitlejalikud suutmisid on kasvunud enesekindluses ja saanud juurde sisetmist jõudu. Pildil Siiri Kriisa näivest elutarga majateenija rollis oma kogunud partneri Jussi Romotiga, kes kehastas sisepoliitikut korteriperemeest. (EPL-foto Peter Nerdeli)

Nädalavahetusel esitas Signe Pina, na oma studioteatrigr järjekordse algupärandi — Arvi Moori "Vana kell", mis heitis rambivalgust n.a. sisepoliitikal aastat kümme viis-teist tagasi, siis kui aktuaalsed olid keisrivalitsused ja poliitilised kired olid lõommas — sel ajal esitatuna oleks võibolla näendist hakanud otsima koguni, kes ühe või teise

rolli "taga" võiks olla. Nüüd aga, kus meeled on rahunenud, ei pum-dutanud satir kedagi isiklikult ja Epl teatritarvitaja Eduard Reining konstateerib, et tegemist ei ole n.a. "võitmetoosiga": "käsituslaad on enam pluuks peal libisemine, meelelahutuslik lavaline veste, turgutatud satiriiliste pistetega..." (Vana-lähemalt lhk 3)

Belgiast välja 60 venelast

BRÜSSEL (VES) — Belgia valitsus tegi korralduse 30 Vene kodaniku maalt väljasaatmiseks põhjusel, et nad tegelavalt spionaazhiga. Väljasaadetavate nimed teigi Belgia võimudele teatavaks Brüsselis Vene kaubandusliku missiooni ametnik Anatoli Tshebotarev, kes mõni aeg tagasi teostas hüppe vabadusse.

Ta jäi kadunuks 3. oktoobril. Hiljem levisid teated, et ta on osanud maalt märkamatuult lahkuks ja et ta on peidupaiga leidnud USA-s. Tshebotarev on 38 a. vana. Teatatakse, et Belgia valitsus on temal saanud spioonide nimestiku USA valitsuse kaudu.

Niipea kui Brüsselis Tshebotarevi kadumine teatavaks sai, lahkus Vene saatkonna ja muude asutuste töötajast Brüsselis kohe kümme-kond isikut. Belgia valitsus teatas N. Venelaste, et neid enam maale ei lubata. Nüüd väljasaadetutega tõuseb spionaazhiääriridesse segatute arv 30-ks.

EPL

20. novembril 1971

#

Elena ja Albert Jacobsenid oma dobermanidega — vasakul Coto ja paremal Sandra — maja ühesel.

Norrast, norralasist ja Norra eestlasist

Septembris 1950 sooritasin oma esimese Norra-reisi: Göteborg-Oslo, Oslo-Bergen. Eriti suureks elamuseks kujunes raudtee-sõit Oslost Bergenisse. Sain ju sel teel paarikümne tunni jooksul läbistada kolm aastaaga. Suve, sügise ja talve. Oslost Hamarini, või koguni Lillehammerini oli loodus veel ülimalt süvine. Siis algas pikkamisi lõus mägedesse, ja ühes sellega algas ka looduse muutumine. Esmalt värvirikas sügis. Siis lumega kaetud mäeharjad. Talv mis talv. Puhuti tuiskas koguni. See esimene Norra-reis viis mind kontakti ka eestlastega Oslos, nende norralastest omaksete ja tuttavatega. Tutvuskond suurenes peagi norralaste arvel. Järgnesid hiljem sausa- ja jähvretked fjellides. Kujunes isegi kindel jähvrettekond eesotsas Ola Eikrega Hem-sedalis ja Per Abrahamseniga Oslos.

Per oli hiljuti abiellunud Aino Tassuga. Ta oli oma esimese abiellunadala veetnud Eikre fjällgärdenis ja otsustas järgmise aasta lõhavõtte ajal ka oma pulma-aastapäeva seal veeta. "Olete kõik teretulnud Eikresse — samal ajal!" Reageerimine Peri kuisel jaatavalt. "Selle aastapäeva pühitsemise teeme kindlasti kaasa," oli meie üksmeelne otsus.

ASPLUND VANGIS

Järjekordne kokkupuutumine toimus selle aasta hilisajal. Ühel ilusal nädalalõpul. Kuid see olid seotud ainult ühe pere- ja piirkonnaga. Perrekond Jacobsen Vangis Toda viimast sõna ei saa teadagi samastada vastava sõnaga eesti kõnepruugis. Hamari linna vahetus läheduses on nimelt olemas Vangi-nimeline vald. Praegu veel küll Hamarist sõltumata, kuid üha kasvava linna tõttu ka juba inkorporeerimise ohus.

Siis, linnast 7 km kirdesse, on loodus ja loomi armastav abielupaar ostnud endale Asplund-gärdeni, lähedal ühe hektarilise maa-ala majaga ja muude kõrvalhoonetega, mis on varem kuulunud suurtalul külge. Seetõttu on ka maja ehitatud enam-vähem samalaadsete stiilisugemetega, nagu see on tavaliselt ilmnemine norra talumajade juures. Hiljutise renoveeringuga on majale antud ajakohane komfortaalne seisund. Aed sisaldab mitmeid ilu- ja puuviljapuid. Aga pererahva soovide kiindumus on suutnud suurem. Selle kohaselt peaks aed evima mõne aasta pärast mõneti uue ja täiuslikuma pildi.

Meie on jäänud Ola Eikre kui peremehe humoorne sõnavõtt ühe üh. luse koostamise puhul. See oli täielikult omistatud eestlastele.

Ta tunnistas avameelselt, et oli pidanud eeslasti mingiks alarendunud või poolenisti metsikuks rahvaks. Kuna ta aga nüüd nende päevade jooksul on kogunenud, et eestlased tunnevad koguni norra kirjandust paremini kui norralased ise ja on ka muudu lahtise peaga rahvas, siis võtab ta kõik oma elarvamused tagasi. Selle kõne eest sai ta kogu seltskonna poolt tugeva aplaasi.

Ühel sellisel koosviibimisel tehti siis ka otsus jahipidamiseks oktoobrikuu esimesel nädalal. See otsus jäi kehtima neljaks-viieks aastaks ja nende oktoobri-nädalate jooksul langen jahisaagiks kokku 50–60 mägijänes. Jänesed mägedes on nobedad paljunema ja seetõttu kuulub neid vähendamine looduslike tasakaaluvajaduste hulka.

Ola Eikre varajane (36-aastaselt) lahkimine maistest maailmast lõpetas jahipidamise ja tekitas ka jähvrettekonna hajumise. Seda enam, et selle Ola-matka pidi veel üks vanemad jähvrettsid liita et võtta.

Kuid Norra-reisid ei katkenud. Neid on paari aastakümne jooksul olnud kolmekümne ümber. Kaasa arvatud ka seltsimine Göteborgi Eesti Segakoori kontsertmatkaga Hamarisse ja hiljem G.E. Meeskoori kontsertmatkaga Oslose.

Jahipidamine mägedes asendus foorilipihüigiga. Kaunis Jotunheimenis ja

ühiluvivatate matkadega lumiste harjadega mäestikust. Norra loodus ja sellega seoses on ühiskondlik miljööküllisellid, et nendega tahad ikka ja jälle kokku puutuda.

"Cato on varem. Ta on 6-aastane ja omab täiuslikult graatsilise keha. Ta on saavutanud kolm esimest auhindu, ühe nendest mõeldud aastal Oslos, ja terve rea teist-auhindu. Sandra on saavutanud esimese auhinna noorkoerte klassis mõeldud aastal Hamaris. Tänavu tõi ta esimese auhinna üldklassis. Cato on Sandrale onu."

Albert on Hedmark-lääni planeerimis-konsulendiks. Tema tegevus nõuab palju reisimist ja ta on sageli ära kogu nädala. Varem on ta olnud UNO teenistuses ekspeditsiona Indias ja Aafrikas.

"Ma olen sageli üks," jutustab Elena selles reportaažis. "See põhjustas koera muretmise. Me kolisime Asplundi 6 aastat tagasi. Siis sain Cato ja olukord muutus: ma ei olnud enam üks. Neli aastat hiljem ostisime Sandra. Koerad on meile mõlemale palju rõõmu valmistanud."

"Nad on tohutult tugevad," jutustab Albert. "Eisiranis Cato. Ta on olnud sageli tegevuses ka mägedes. Punase Risti abistamiskäsu juures. Seal veab ta vastavat kelku. Tema koormaks võib olla kuni 40 kg."

Elena treenib koeri iga päev meeleavara alas. See on koerte poolt armastatim mänguplats. Ka viibivad nad iga-aastasel kursusel Hamaris. Nad õpivad seal sõnakülvileikkimist, jälgedestimist ja runderimist. Viimane seisab selles, et koer saadetakse platsile, mille suurus ca 10x10 m, et sealt ära tuua teatud esed oma peremehele. Nüüd valmistatakse ette politseikoeri, kusjuures nad muutuvad samahästi turuudeks sõpradeks kui ka valvekoerteks."

Albert jutustab veel järgmise loo: "Sandra sattus kord faasani peaa pea le siinsamas lähedal. Faasan oli parajasti haudumas. Ta ei pögenenud. Koer nuusutas teda. Pisut hiljem tuli ka Cato kohale. Temagi nuusutas."

Nüüd kordus see iga päev, kuni pojad olid välja haudud. Pojad kasvasid suureks ja võisid rahulikult järgneda emale. Sandra ja Cato ei puutunud neid."

Nendele reportaaži-loigetele võib

Praostkonna 16. sinod leidis aset Göteborgis

Sügispuhal, laupäeval 6. nov. peeti Göteborgis Kristiine koguduse majas järjekordne praostkonna sinod. Sinod algas avajumalateenistusega Kristiine kirikus, kus jutlustas EELK Värmlandi koguduse õpetaja Jaan Rehane, liturgilises osas olid kaastegavad veel praost Richard Koolmeister ja abipraost Konrad Veem. Jumalateenistust kaunistas lauluga Göteborgi Eesti Meeskoor E. Tarjuse juhatusel Pärast jumalateenistust siirduti Kristiine koguduse majja, kus enne tegeliku töö juure asumist pakuti EELK Göteborgi ja Lääne-Rootsi koguduse poolt kohvi koos viileid.

Sinodi avas palve ja lauluga "Ma kummardan sind armuvägi" praost R. Koolmeister, kes tervitas sinodi saadikuid ja sinodile kutsutud külalisi. Sinodi töö juure asumisel valiti sinodi abijuhatajaks EELK Göteborgi ja Lääne-Rootsi koguduse esimees Vello Pilsalu ja sinodi protokoll kirjutajaks EELK Örebro koguduse esimees August Pärtna.

Järgnesid sinodi kavast ettenähtud referaadid. Esimese ettekande pidas assessor Richard Koolmeister teema: "Kirik tänapäeva maailmas". Ettekandest selgus, et Kirikute Maailmanõukogu viies konverents kavatses pidada aastal 1975 Indoneesias. Päevakorras on terve rida väga olulisi küsimusi.

Eestikeelsele kõigile kristlike kirikutega (oikumeenia), ka rooma katoliiklastega. Teiseks kaheksa (diakoonia) suurte mitte-kristlike usunditega (judaism, islam, hinduism, buddhism) ja eriti ateistidega (marxistidega). Viimane küsimus on aktuaalseks kujunenud Venemaa kirikute vastuvõtmisega kirikute liitu. Paljud eelkõsokolekud on peetud just vene satelliitriikides, kust on saadetud pidevalt välja esindajaid "rahu" propageerimise otstarbel.

Kolmandaks on päeva korral inimlike õiguste teostamise nõudmine tänapäeva tulipunktsile olevates väikeriikides, kusjuures suured diktatuurriigid on jäetud väljapoole seda raami. Ainult üksikud on julgenud seda puudutada. Kuna Eesti kirik kuulub Kirikute Maailmaliitu, siis on meil siin suurel määral tähta meie kiriku ja rahva huvides. Et meie töö oleks tõhus, on vajalik ka kõigi rahvastikut mõlevate eestlaste ühinemine oma

lissada, et äsja suured koertenäitusel Mossis saavutas Sandra oma võlulimusega esimese auhinna täiskasvanute klassis ja nn. "obediencel". Kuulukeste võistlused on ka Cato saavutanud esikohas.

FLYKTINGJELMIS

Asplundist sooritasime automatika Granlien Flyktingjehemi", mis asub teisel pool Mössjö järve Hamari vastas. Selles laagris elunevad suurelt osalt venelased, kes on kommunistid eest põgenenud läände, mitmed juba pärast 1917-a. revolutsiooni.

Siin on olnud varem ka mõned Venemaa-estlased, toodud Norrasse Honkongist. Nad on juba aastaid tagasi surnud.

Sellesse põgenike-laagrisse on siirdunud Asplundist — ja täiesti omal soovil — Julie Rammo, pr. Jacobseni ema, kes nell päevil pühitses oma 85. sünnipäeva. Vene, norra ja saksa keele oskajana on ta siin väga teretulnud. Nüüd aitab ta tõlgina lähedada ja ületada keelelisi raskusi. Ta ise ütleb: "Mu vanaduspäevad on siin hommikust õhtuni täis tegevust. Saan siin mitmekordselt kasulik olla kui kodus. Ja siin on mu abi hädasti vaja."

Vahetevahel, kui on kogunenud seltskondlikku ruumi, mis on oesit siinastatud norra vanaaegse kodukultuuri toodetega, istub vanaema Julie klaveri taha ja mängib flyktingjehemi elanike rõõmiks kas valse, polka, masurka või midagi muud. Tagasisõidul Hamarist kohtusime Peeter Rammo, Leena ja Alberti pojaga, kes möni aeg tagasi võitis endale vanaema perekonnanime — sel lihtsal põhjusel, et Jacobsen-nimised on Norras väga palju. Peitri võib pea iga päev kuulda Oslos raadios, kus ta on tegevuses muusikaprogrammi toimetajana ja muusika-saadete analüüsijana. Ta on lõpetanud Oslo ülikooli muusikafakulteedi. Ta teostas oma lõputöö eestlusest, analüüsides Eduard Tubina loomingu.

Sinodi töökõsokoleku viimase päevakorra punkt all võeti vastu revisjonikomisjoni poolt heakskiidetud praostkonna kassa aruanne, samuti kiideti heaks järgmise aasta praostkonna elarve.

ARVI MOOR

Käbi Laretei kirjanikuna Kirjutab uut raamatut

Stockholmi lüünapoolses eestlasel Hagsätras valitses neljapäeval 4. novembril suur elevus kohaliku linnaamatukogu osakonnas. Vaatamata tugevale sügisvihmale oli siia kogunenud suurel arvul inimesi lähedalt ja kaugel, et kuulda ja näha Käbi Lareteid, kes esmakordselt oma pianistikarjääri kestel esines ilma klaverita. Ta oli tulnud kõnelema oma uuest tegevusest kirjanikuna. Teatavasti ilmus temalt mõeldud sügisel väike, tihedasisuline raamat "Vem spelar jag för?" ("Kellele ma mängin?"), mis on saanud suure menu

Pragu ütötab Käbi uue raamat kalla. Ta on enamat neljaks kuuks täiesti vabastanud kontsertreisidest, et vahetult pühenduda kirjanikutele tegevusele. Albert Bonnier kirjastus, milline tal on andnud tööstipendiumi, ootab temalt teise raamatu käsikirja veebruariks. Kuigi meie kuulus pianist publikule tol õhtul midagi lähemat, use teose kohta ei soovitud avaldada ("Kui ma sellest räägin, siis pole ju mõtet sellest kirjutada"), kuulsime hiljem "Eesti Päevalehes" antud jututajajamises, et tegemist on perekonna kroonikaga, mille sümboolsed ulatustid kaugesse minevikku. Aga juba 2. veebruaril seisab ees kontsert Norrköpingi kontsertühingu orkestri saatel. Juunis lendab ta taas USA-sse, kus esineb maailmakuulsa Chicago sümfoonia orkestriga. Augustis on ta Ameerikas tagasi. Siis toimub kontsertuue mitmes linnas. Üldse on tuleval aastal ette nähtud kolm turneed Ameerikas, esinemised Stuttgardis ning Pariisis.

Käbi väga kahetseb, et ei saa ajapuhulust mängida Eesti Päevade puhul Torontos, kuhu ta tuleb esimese ettepanek. Aga kolm korda kolme kuu jooksul edasi-tagasi Ameerikas ära käia on temal suure töökoormuse tõttu täiesti võimatu.

Käbi oli hilissõjajärgsele vaatamata hästi päevitunud ja siledalt elegantne lihtsas mustas kleidis. Ta ütles, et on just tulnud Stuttgardist, kus valitses südasuine palavus ja kus ta käis väljas ujumas. Ka oli väga tiivustavalt mõjunud äsjane edukas esinemine rootsi televisioonis, milles ta mängis Händeli "Chanconne'i" ja võrdles muusikapala ülesehitust gooti katedraalide klassikalise arhitektuuriga.

Oma referaadidõhtu Hagsätra raamatukogu täiskiklitud lugemissaalis avas Käbi Laretei vanasõnaga: "Kingssepp jälgis oma liistude juurde". Võibolla arvab publik, et minagi pidanuks niiviisi talitama, ütles ta, kõnelees pooleteist tunni kestel vabalt, ilma käsikirjata. Kirjutama hakkas ta täiesti juhuse ajal. Ühe suure naisteajakirja poolt tuli ühel päeval "selgest taevast" ettepanek hakata nende muusikakriitikuks. Selle lükkas pianist tagasi, väites, et tal puudub vastav väljaõpe — eriharidus. Aga ta oli valmis kirjutama kord kuus oma kogemustest helikunstnikuna, inimestest, keda on kohtanud ja reisidest.

"Nii olingi lõksus. Mul oli kogu aeg kohutav press peal, sest iga kuu pidin andma ühe veeru. See kujunes pikapeale pingutavaks ja ma palusin nii nalja pärast, honorari juurde. Ehmatasin päris ära kui mu palve täideti! Siis tuli minu impressaario USAst ja soovitas kirjutused raamatuks koguda. Loomulikult tuli lõplikult raamatu käsikirjast hoopis midagi muud kui ajakirjas ilmunud palad.

Eriti ränk oli mulle redigeerimine. Eksisin, kui enne olin arvanud, et kirjaniku elu on kergem kuna tal pole vaja pidevalt harjutada — ohverdades pühapäevad ja suvevaheajad — nagu pianistil. Nüüd ma siis nägin kui raske on olla kirjanik. Nii nagu iga teinegi kunstilõigutsus, nii eeldab ka kirjutamine sügavat eneseanalüüsi. Ja kui raske on kirjutada täpselt ja tõetruult! Igal inimesel on ju oma isiklik töö kujutus. Jumal hoidku selle eest kui peaksin kirjutama oma memuaare suures formaadis!"

Järgnevalt luges referent peatüki "Enne kontserti" oma raamatust, mis käsitleb pianisti argipäeva muresid alates nädal aega enne kindlaksmääratud kontserdi tähtpäeva ja lõpetades selle lühikese ajalõiguga, "mille

kestel toimub eneseteostus samal ajal kui su enese mina on kõrvaldatud; see lühike ajalõik täis sisemist vabadust, mis osutub rikkalikult taustaks töit õeldes kõige vaeva eest." Käbi luges selge diktsiooni, hea miimikaga — ühe sõnaga ilmekalt nagu oleks ta kogemustega näitleja. Kontakt publikuga osutus väga tihedaks ja küsimusi oli mitmeid.

Näiteks küsiti, kellel on tõlgitsemise alal õigus, kas dirigendil või solistil? "See, kelle isikuse on suurem võidab alati. Kui solistiks on kas või üllandekas algaja ja dirigendiks on Karajani või kadunud Furtwängleri taoline suurus, siis võidab muidugi dirigent. On aga solistiks Rubenstein, siis võidab muidugi tema," vastas referent.

Küsimusel "publik kui stimulus" peatus pianist pikemalt õeldes, et publik on kui solisti peegelpilt, sest publikust kirgib alati midagi. Juba tervituse aplaus võib olla erinev: see, jah, kriitiline. Ent õige vastukaja tuleb juba pärast esimest tükki. Siinjuures on alati tähtis, et sellel, kel on tervitus end väljendada oleks ka vastuvõtja.

Oma lemmikheliloojate kohta ütles referent, et kõik oleb hingelisest olukorrast ja muust. Chopin, Schumann ja Beethoven on väga subjektiivsed ja nendest võib väsida. Ent Bach ja Mozart on rohkem objektiviivelt klassikalised, neid võib alati rõõmuga mängida. Ja mis on ühe või teise helindi õige tõlgitus, sellele vastas Käbi asjatundliku sügavmõttelisusega: "Sageli kuuleme, et keegi ütleb: seda tuleb mängida nii nagu Mozart seda mõtles... See on aga illusioon, seda on ju võimatu läbi viia. Muusika magab Okasroosikese und nootides, seda tuleb surmuisest äratada interpreedi keha ja hinge läbi. Ometi ei tohi interpret ennast esikohale tõsta, aga ka mitte ära salata. Tal peab olema tehnika, ja peab vastava helilooja isikut ja ajastust uurinud olema. Just viimane asjaolu on tähtis, sest pärast Mozarti

on olnud Beethoven, Brahms — aga ka autod ja lennukid. Kontertsaalid on suurenenud, muusika instrumentid pühajalikult muutunud. Need asjaolud annavad ka tõlgitsemisele uue värvingu."

Käbi kõneles ka ühest pianisti eriprobleemist, millele tavaline kuulaja kunagi ei mõtle. Nimelt tuleb tal ju igal kontserdil mängida erinevat klaverit kui ta omaks kodus. Viimaldaja aga mängib eluaga ühel ja samal viiulil, kasvades sellega täiesti ühte.

Üks kohalviibiv kaasmaalane küsis kuidas on mängida kaugenagemises ilma mingi publiku kontaktita. Käbi nentis, et kõige raskem on silski mängida raadios, kuna siis istud ühikuisi hermeetiliselt suletud ruumis ja näed klaasi kaudu toimetamas tehnikuid ning kontrollampide punast või rohelist valgust. Ka ei tea sa raadios mängides mitte, kas sind kuulab 50 või 50.000 inimest.

Kaugenagemise saatel on vähemalgi see eelis, et su ümber on kaameramehed ja tehnikud, kes koos sinuga on kogu aeg pingas tegevuses sinu vahetus läheduses.

Huvitav vestlusõhtu lõppes kohaliku biblioteekari Margit Wirströmi tänuvaldusega Käbile koos lilledega. Kohal olid ka Stockholmi linnaamatukogu filiaalide juhataja Elsa-Maria Edling ja linnaamatukogu PR-juhataja Greta Renborg. Siinjuures tuleks märkida, et reklaami Käbi esinemisele Hagsätras olid tõhusalt toetanud pealinn kõik suured päevalehed. Hagsätra raamatukogus on ennegi toimunud huvitava kavaga õhtuid — viimati käis siin kuulus ajalooliste romaani autor Lars Widing. Aga Käbi Laretei tõi siia rekordilise arvu publikut — üle saja inimese. Rohkem poleks lugemissaalis mitte ära mahtunud. Ohtu jätkus meeldiva koosviimise asjaajalistele perekond Wirströmi kodus Siibyllegatanil.

Karin Saarsen

Käbi Laretei sai Bonnier kirjastuselt stipendiumi uue raamatu kirjutamiseks. See peab valmis veebruariks.

Otmar Pello mälestuseks

Neljap, 4. nov. suri Torontos raske haiguse tagajärjel Toronto Eesti Evangeeliumi Luteri Usu koguduse õpetaja Otmar Pello. Kuigi Toronto eestlaskonnas olid juba mõnda aega teadlikud, et O. Pello raskest ja murettekitavast tervislikust olukorrast, mõjus kutselena levinud surmasteade masendavalt, sest kadunud õp. Pello oli enam kui kakskümmend aastat tühjendatud Toronto eestlastega väga lähedalt seotud ja üldiselt tunnustatud vaimulik.

Õpetaja Otmar Pello sündis 13. juunil 1912 Tallinnas vedurijuhi pojana. Juba 7-aastasena oli tulevasel kirikuõpetajal selge, et ta tahab kirikuõpetajaks saada. Oma tolikeasgese mängukasslaste hulgas armastas O. Pello sageli "kõnesid pidada ja jutlusi pidada", nagu kadunu ise oma 50. sünnipäeval 1962 meenutas. 11-aastasena oli O. Pello pidevalt iseseisvalt kirikus käija, kusjuures ta oli eriti valmistatud ja võlutud Th. Talmestri ja Voldemar Kuljuse jutlustest. Lõpetanud Tallinnas Westholmi gym., siirdus P. Pello Tartu Ülikooli usuteadust õppima. 1934 lõpetas ta ülikooli ning 1936 ordineeriti ta õpetajaks.

Kuigi noor kirikuõpetaja tahtis teenistusse astuda mõnes suuremas maakoguduses, ei läinud tal see korda, sest ta määrati Riigja Eesti Koguduse õpetaja kohale. Alles 1940 täitsas Otmar Pello ammu soov — suure maakoguduse teenimine, mil ta asus Suure-Jaani koguduse õpetaja kohale Viiljandimaale. Kahjuks ei saanud ta sinna kauemaks jääda, sest Teise maailmasõja sündmused paiskasid O. Pello Suure-Jaaniist Saksamaa põgenikeleagrisse. Teenides mitu aastat Saksamaa eestlastes mitmes paigas, tuli õp. O. Pello 1949 immigratsiooni-korras Kanadasse, kus varsti asus uut kogudust organiseerima Torontos. Kadunud õpet. O. Pello teeneks on see, et just tema eestvõttel ja organiseerimisel õnnestus Toronto eestlastel koos lätlastega seotada ühine Vana Andrese kirik Torontos sädalinnas.

Kadunud õpet. O. Pello oli mitmekülgete huvidega inimene: ta ei olnud mitte ainult haarav jutlustaja kirikukantslis, vaid samaaegselt ka väljapaistvate võimetega bassilaulja.

Õpetaja Otmar Pello

laulukooride asutaja-organisööri, ning andekas kirjanee ja usulis-filosoofiline teadusemets. P. Pello sulest on ilmunud mitmed usuteaduslikud raamatud, nagu "Martin Luther", "Usundilugu", "peatükke kirikuloost" jpt. ning lugematul hulgal kirjuvaid ajakirjanduses.

Õpet. O. Pello üldisest lugupidamisest ja armastusest kui kirikuõpetaja ja inimese vastu, kes Manalasse varises enne 60. eluaastat, annab tunnistust kasvõi seegi, et ta surmapäeval õhtul mälestati teda Eesti Majas Toronto Eesti Seltsi loengutehooaja avamisel ja Segakoori lauluharjutusel, kus koor laulis tema mälestuseks J. Aaviku "Jumal, kaitse Eestit!"

K.E.

● Põllutöömisteeriumi andmeil I on igat liiki teraviljade saak tänasu USA-s suurem kui kunagi ajaloos, mille tõttu eriti maist hind alla läheb ka farinerid kahju saavad. Sõltades hinnad odavnemise tõttu on lihahinnad juba hakanud langema.

● Välisministeerium hoitab Tshili kommunistid presidenti Salvador Allendet, et kui tasuta ära võetakse ameeriklastele kuuluvad vasekaevandused, siis USA ei lase Tshiliile anda paljumiljonilisi laenuid rahvusvahelistest pankadest, mis töötavad peamiselt USA rahaga.

Kas teie lapsed ja lapselapsed loevad

EESTI PÄEVA- LEHTE?

Selle kaudu seotakse nad eestlusega ja Eesti probleemidega. Paljud vanemad peavad oluliseks tellida lehte ka oma lastele kingitusena, et nad harjuksid eesti oma lehte lugema.

**SOOVITAGE EESTI
PÄEVALEHTE NENDELE,
KES VEEL EI OLE
TELLIJAD
EPL saadab meeleldi
proovinumbreid.**

Saarlane suurte maalidega Kõnelus kunstnik Haameriga

"Olen nüüd 63 aastat vana, mõndagi maailmas näinud ja läbi elanud, mul on olnud ka aega mõelda ning kõigest peab midagi õppima. Arvan, et kui keegi lehtuaks mingi rohu suurte ja petlike sõnade ning edevuse vastu, siis oleks see isik sada korda väärt Nobeli auhinda. Kuuleme tehti pidulik deklaratsioon samavõrdsusest, aga tegelikult se on "jämlikhet" sõnadest kaugel. Kuid olsekohest, samavõrdsust ja inimlikku kontakti oma tunnen seal saarekülades, mille eerväl ma elan. Inimesed on huvitatud minu tööst, tulevad vaatama, mida teen, nad elavad kaasa nagu mina nendega. Kui nad arvavad pildid ära tundvat mõne näo, siis nad nerravad, tunnevad sellest rõõmu. Teen rannikul hulk inimesi, kes oma eluajal ei ole veel kordagi käinud Göteborgi linnas. Aga ma ei ole märganud, et neil sellest oleks tekinud mingi psüühilist viiga, nad on loomulikud, harmoonilised, eluga kontaktis."

Nii ütles Eerik Haamer, kui ajame juttu tema Stockholmist — näituse avamise eel. Tundub imelikuna, et see on esimene Haameri sepaatnaistus Stockholmis, kuigi ta loomingu on esindatud "Moderna Museetis" selles linnas. Seni on toimunud paar kinnist väljapanekut kadunud kunstisõbra Madis Üürise kodus. Loomulikult on Haameri töid välja pandud ühest näitusest Stockholmis alates Eesti-Läti kunstiniitusega Lijewachi kunstihallis 1946. Paljud mäletavad sellest ajast tema monumentaalseid, nagu "Väljatõugatu" ja "Pögenikud".

"Haameri tööd teevad tuju heaks", on keegi spontaanselt öelnud. See vastab täielikult tõe, kui vaadelda tema töid Stockholmis näitusel. Seal istub vanaei lagunenud kemmergu kõrval, mille üks on pärani lahti. Taevasse on jet-lennuk joonistatud valge kondensjoja. Maal kannab nime "Kevad". Või üks teine. Viis randlast paadisillal vaidevad, taamal lendamas kajakad. Seal on esindatud Rootsi riigipäeva parteid, leidub folkpartist, bonde, hõgerman, sots ja kommunist. Kuid millised tüübid ja näod! Sots kannab koguni prille Pilt kannab nime "Debatt".

Lapsed peavad sünnipäeva, rahvas tantsib jaanipäeval maipärgade all, karurid Loofootid oma päatidega, inimesed liivarannal peestamas — see on tähelepanekute mõli tüübitistik, liikumises, värvides. Rääkima haldidest kaljudest, mille Haameri käsi on pannud elama.

"Grupimõiste on mind alati pealunud, olgu siis küsimuses inimesed, pödrakarjad, paadid rannal. See annab võimaluse varieerida detaile ja tähelepanekuid. Oleksin kirjanik, teeksin seda muidugi sõnadega. Aga et olen maaliia, kasutan pintslit ja värve. Olen ju ka mõnikord kirjutanud, peamiselt reisikirju, kuid see ilma pretensioonita, mõeldes tugele, kellel pole võimalusi külastada vähemkõlidaid kohti nagu Loofoodid või sõita kaasa heeringaspüüdjatega Fladenisse."

Kuressaare kinnistusjaostkonna sekretäri Haameril oli kolm poega, kes

kõik said kõrgema hariduse. Eugen ehitusinsener, Harry kirikuõpetaja, Eerik lõpetas Tartu ülikooli Kehalise Kasvatuse Instituudi. Ta ongi kaheksa aastat võimlemisõpetajana töötanud.

Eerikut tõmbas noorena meremehe kutse. Aga selle asemel lõpetas ta prof. Triiki õpilaseks kõrgema Kunstikooli "Pallas" aastal 1934. Ta on esindatud Tartu, Tallinna, Kaunase, Budapesti, Rooma ja Moskva muuseumides, Stockholmis Moodsa kunsti muuseumis, Orebros ja ühes USA muuseumis. Oli õpetajaks Tallinna Rakenduskunsti koolis.

Nagu öeldud, Haamer on endale võtnud aega mõelda. Vesteldes temaga ei kesta kaua, kui esile tuleb kunstniku huvi kõige loomupärase ja ehtsa vastu.

"Pärast ema surma oli meil Kuressaare virtinaaks 70-aastane vananimine Sörvest Oli parajasti Mussolini hilgeaeg Raadios anti edasi Mussolini kõnet, kus diktaatori karjumi-ne vaheldus rahvahulkade kisaga. Pärast radio kinni ja küsisin Sörvesteid, mis ta sellest asjast arvab.

"Mis mina loil emaloom oscan sellest arvata. Aga ta oskab siis 'vagus' olla, kui teised karjuvad."

Milline lihtne ja selge elufilosofia. Diktaatoril ei ole rohkem tarvis, siis kui teised lõugavad.

Nisuguseid replike kuuleb rahvasuust tihti. Meenub laadakaupmees, kes suure kiidukõne saatel müüs igasugust prahti. Lõpuks haaras ta kimbu määratud lipse, ei mõistnud vist enam midagi öelda, vaid käratas lipse lehitades: "Siin ei ole enam midagi kiita ega laita, siin aina imesta."

See sõna käib täpselt tänapäevase elu kohta."

Eerik Haamer on kunstnik, kes järgmisena pärast Kristjan Rauda illustreeris "Kalevipoja". Paljud arvavad, et tema illustatsioonid olid Rauda omist toredamad. See "Kalevipoja" väljaanne on ammu müügil lõppenud.

"Pärast kodumaalt põgenemist tegime palju asju, mida nüüd ei sõnadaks enam teha. Tahtsime nagu kõige kaotatud kiiresti asendada. Kirjastaja tegi mulle ettepaneku "Kalevipoja" illustreerimiseks, kuigi ma pole mingi graafik. Kuna ka mu abikaasa mõtet innukalt toetas, valmisin need paarikümneid joonistust pikema aja jooksul, muu töö kõrval. Eritist efekti asjal ei olnud leegi mõned ajalehed, mis olid Orto-Lauriga konfliktis, väikisid maha, et "Kalevipoeg" on ilmunud uute illustatsioonidega. Kodumal on avaldatud eri raamat "Kalevipoja" illustatsioonide kohta. Minu omadest pole seal sõnakestki zees."

Kõneldes loominguilistest impulssidest igapäevase elu ja looduse kõrval rõhutas Eerik Haamer kirjandust "Sealt olen ma palju mittedid saanud. Betti Alveri luuletus leivast on geniaalne. Kuidas võib üks inimene olla selline Nägija, kellega koos hakkad ise nägema pite."

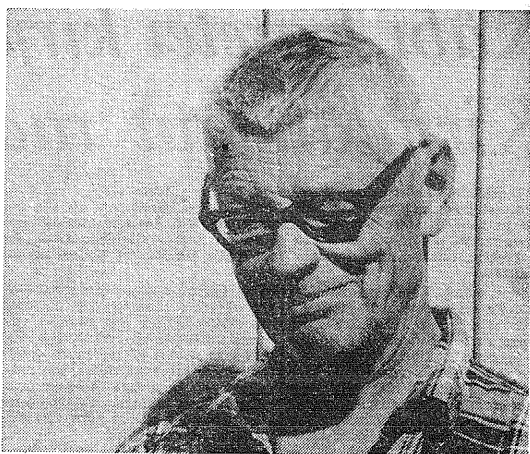
Liikumise nägemisel on Eerik Haameri loomingus tühtis koht. Vaadake tema maali "Sünnipäev", kus laste liikumist on nähtud erinevates va-

riatsioonides. Nagu jutustab tütar Liina, seisarihtik, kes on abielus kunstnik Walleriga, on Eerik Haameril kuus lapselast, kellele vanaisa jaanipäeval korraldab morsipidu. Võibolla on ka kehalise kasvatuse õpetaja eriala koos lastelastega Haamerile näidanud, kuidas liiguvad noored ja vanad, mehed ja naised. See saarlase ja viguriväenda huumor, mis särab Haameri silmakuruse, leidub ju ka tema teostes.

"Öeldakse, et televisioon rõhub kunsti ja kirjandust maha, ei anna aega muud vaadata ega lugeda. Mina seda ei usu. Televisioon just õpetab tänapäeva inimesi vaatama. Võibolla olid vaatamises närvid atrofeerumas, treeningust väljas. Televisiooni tohtu menu rahuldab inimeste vajadust vaatamiseks ja kui vaadatakse teevad, siis vaadatakse vahet ka kunsti."

Üldiselt on Haamer kunstiteoretistide targutuste vastane. Ta leiab, et ta on tavaliine töömee oma kutsesal nagu iga teinegi.

"Miks ostab eestlane meeleldi eesti

"Televisioon õpetab tänapäeva inimest vaatamat, ka kunsti", arvab Eerik Haamer.

kunsti? Kui ta tahab paigutada suuremaid kapitalismasid, siis ta eesti kunsti ei osta. Selle jaoks on eesti kunsti hinnad liig odavad. Tahab ta aga ehtida oma kodu, siis ostab eestlane eesti kunsti, nagu ta armastab

kuulata eesti laulu, lugeda eesti lehte ja raamatut ning kõnelda eesti keelt. Seal on midagi omast, kuigi motiivid võivad olla mujalt maailmast."

V. P.

Kas EEC päästab Inglismaa? Inglaste erinevad arvamusid

LONDON (VE) — Asja toimus Inglismaal ümbermõõleerimine majanduslikus sektoris, kuna Inglise parlament võitis suure häälteenamusega vastu konservatiivide valitsuse ettepaneku Euroopa ühisturuga maailma poliitilises ja majanduslikus elus.

Inglismaa otsus Euroopa ühisturuga riikidega liitumiseks majanduslikuks koostööks toob esmajoones uusi elemente Ühendriikide ja Inglismaa vahelkorraadesse ning Inglismaad ei saa enam vaadelda kui Ühendriikide lähedast partnerit paljude maailma probleemide lahendamisel. Tulevikus saab Inglismaa tõenäoliselt hoopis uue osa ning kujuneb tõenäoliselt juhtivaks jõuks Euroopa riikide grupis, kes on majanduslikul alal suureks rivaaliks Ameerika Ühendriikidele.

Inglismaa majanduslikud plaanid ja kavatsused on rajatud tulevikus koostööle Euroopa kontinendi riikidega ning Ühendriigid jäävad paratamatul tahaplaanile.

Inglismaa uuteks partneriteks majandusliku koostöö alal on nüüd Prantsusmaa, Lääne-Saksamaa, Itaalia, Belgia, Holland ja Luksemburg ning tulevikus tahavad selle grupiga liituda ka Taani, Norra ja Iiri. Inglise parlamendil otsus Euroopa ühisturuga liitumiseks ei lahendanud lõplikult ühisturuga liitumise probleeme Inglismaal ning parlamendil tuleb vastu võtta veel terve rida erisaidusi paljude küsimuste korraldamiseks. On arvata, et opositsionis olev tööerakond kasutab kõiki temale käepärast olevaid võimalusi konservatiivide programmi nurja ajamiseks ja selle vastu võitlemiseks.

Väljapaadud poliitiliste muudatuste tegemiseks on siin siiski üsna väikesed ning ühisturuga liitumise viiakse tõenäoliselt läbi sellises ulatuses ja selliste plaanide juurele nagu see valitsuse poolt on otsustatud.

Inglismaa liitumine Euroopa ühisturuga on kergetunud esmajoones terve rea küsimusi Ameerika Ühendriikides ning ameerikalased on huvitatud, millised võimalused on neil tulevikus Inglismaaga ära ajamiseks. Ekspertid kalkuleerivad, et siin on oma pluss ja miinuseid. Nii näiteks tuleb Ühendriikide kaupadel, eriti põllumajandussaadustel konkureerida Inglise turul nüüd teataval ühisturu maa põllumajandussaadustega. See võitlus võib kujuneda väga ägedaks, kuna ühisturu kaubad saavad teatava perioodi kestel Inglismaale tollivabalt. Samal ajal tuleb aga arvestada sellega, et Inglismaal opereerivad Ühendriikide

ettevõtted, millede arvu hinnatakse 1600-le ja milledeesse on investeeritud 7 miljardit dollarit, võivad saada oma tooted tollivabalt ühisturu riikide turgudele.

"Washingtoni eksperdid kinnitavad, et Inglismaa ja Ühendriikide huvid hakkasid erirada käima juba enne seda kui Inglise parlament tegi oma otsuse ühisturuga liitumiseks. Nii näiteks liitus Inglismaa maailma praeguse rahanduse kriisi ajal ühisturu riikide seisukohtadega ja ei toetanud ka Puna-Hiina vastuvõtmisel Liitunud Rahvaste Organisatsiooni Ühendriikide poliitikat. Samuti võib märkida, et inglased on Keski-Läti kriisi lahendamisel kriitilised ameerikalastele, kes ei avalda israelelik küllastat survet araablastele kompromisskokkuleppe saavutamiseks.

Poliitiliste vaatlajate ja analüüsijate arvates on Inglismaa peaminister Edward Heathi plaanid ja kavad küllalt selged ja läbipaistvad.

Kui Heathil anevavad võimalused pikemaajaliseks võimul püsimiseks siin on tema esmärgiks Lääne-Euroopa organisatsioonide iseseisev võimetus oma rahastustemiga, oma välispoliitikaga ja oma sõjalise teatusega. Selle plaani tagapöjaks on Heathi suurejooneline programm Inglismaa samm-sammulise allakäigu pidurdamiseks ning Inglismaale taas suurema osa andmiseks maailma ajaloo kujundamisel ja maailma juhtimisel.

Inglismaa tuli teatavasti Teisest maailmasõjast välja võitjana ning moodustas tsentrumi tohtule koalitsiooni ahekkule, mille 70 miljonit elanikku olid truuatid vandanud Briti monarhile. Kogu see suur maailmariik on nüüd lagunenud ning Inglismaast on säilinud vaid kesk- ja suurejooneline saareriik.

Inglased üritasid esialgu oma hülguse ja mõjuvõimu säilitamist tihedasti kokkukittitud Commonwealthi rajamiega. Selle maailmariigi juhiks pidi olema Inglismaa oma ajalooliste traditsioonidega, tööstusega ja juhtimisoskusega.

See idee osutus siiski rohkem utopiks kui tegelikuks läbiviidavaks ning ei andnud loodetud tulemusi.

Kui Inglismaa oli minevikus üks maailma tugevamaid riike, siis on ta

viimaste aastate kestel suuremalt osalt oma sõjaväe likvideerinud ja baasidest taandunud. Inglismaa majanduslik tugevus ja elustandard olid Euroopa kõrgemaid 15 aastat tagasi, kuid nüüd on teised riigid Inglismaast mööda sammunud.

Inglismaa üritas 1960-date a. kestel kahel korral selle languse pidurdamist, taotledes liitumist Euroopa ühisturuga. Kuid sellele liitumise kavatsusele pani mõlemal korral oma veto peale Prantsusmaa president de Gaulle, kes kriipetas alla Inglismaa tihedaid sidemeid Ühendriikidega ja süüdistas inglasi, et nad on Euroopas ameerikalaste "trooja hobuseks". Inglisele on siiski nüüd õnnestunud prantslastele oma seisukohti täpselt selgitada ning Prantsusmaa praegune president Pompidou nõustus Inglismaa vastuvõtmisega ühisturuga.

Peaminister Heath on teinud juba mitmeid ettevalmistusi ühisturuga liitumiseks. Nii on ta lastnud välja töötada uued maksusüsteemid ning alustanud põllumajanduse reformeerimisega, et luua vajalikke eeltingimusi ühisturu astumiseks. Heathi suuri vaimustust ei jaga siiski liiga suur osa inglasi ja mõjuvõimad majanduslikud ringkonnad.

Paljud inglased kardavad, et ühisturuga liitumine toob kaasa hindade tõusu, samuti väidetakse, et inglased kaotavad aasa oma suveräänsusest.

On ka neid, kellelele ei meeldi ühedaite sidemete sõlmimine kontinendi eurooplastega.

Kuid peaminister Heath kinnitab, et inglasi ei ole teist võimalust. Ta on veendunud, et praeguses muutvas maailmas suudab ainult Euroopa ühisturuga liitumine anda Inglismaale võimaluse oma tööstuse laiendamiseks ja väljaarendamiseks ning oma mõjuvõimu taastamiseks rahvusvahelisel areenil.

■ ÜHENDRIIKIDE SOJAJAOTD TRANSPORTIIVAD igas kuus Lõuna-Vietnamist välja 20.000–40.000 tonni sõjamatjeriali ja varustust. Kalkuleeritakse, et praegu Lõuna-Vietnamis järelejäädud sõjavaruatuse kogus ulatub 560.000 tonnile. Pool sellest viiakse tagasi Ühendriikidesse, kuna teine pool jääb Aasia ja Vaikse ookeani baasidesse.

Eesti Päevalehe
TELLIMISPOSTGIRO
number on 156770-0
(Eesti Päevaleht Förlags AB,
Box 667, 101 29 Stockholm)

Lugupeetud tellijaid palutakse mitte kasutada enam varasemat Eskilistuna-Kurireni tellimispostgirot ega vanu sissenakskukaarte sellele postgirole, kuna Eesti Pä-

evaleht on kogu tellimisasjaajamise üle võtnud. Tellijatele tulevad edasist sissenakskukaardid, nüüd aga juba uuele postgirole.

Sõjaveteranide koosviibimine

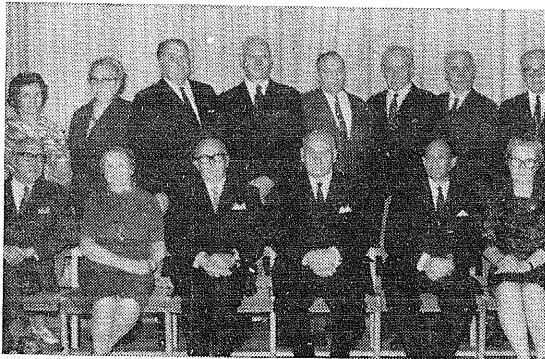
Sõjaveteranide koosviibimiselt. Vasakult A. Talvar, E. Põdra, K. Talpalk, V. Saarsen, A. Paltman, A. Iives, J. Kant, I. Laan, A. Purre ja A. Paas.

Uues Eesti Majas Stockholmis toimunud, 11. novembril eesti sõjaveteranide koosviibimine. Tuumaks kokkutulekute olid üle-

maailmsed Eesti Päevad Kanadas a. 1972 ning seal toimuv Eesti sõjameeste kongress, mille raamka-

va ja peateemasid läbi arutati. Otustati anda suurüritusele omapoolne üksmeelne toetus.

Eskilstuna eesti kogudus 25-aastane

Eskilstuna koguduse nõukogu. Esirgas I. Pärn, E. Esko, J. Kivimägi (esimees), praost R. Koolmeister, Ph. Sellä ja E. Tikas, teises reas A. Reinart, J. Popp, K. Järvelepp (organist), V. Pielbusch, A. Pahr, P. Kool, I. Palundi ja K. Lulla. (Foto K. Tammemäe)

EELK Eskilstuna kogudus pühitses usupuhastusepähal oma tegevuse 25-aastast juubelit Angari kirikus Fröstundas. Jumalateenistusel jutlustas koguduse õpetaja praost R. Koolmeister. Soolauludega esines A. Viisina ja orelil H. Piirimets. Pärast jumalateenistust peeti koguduse ruumes aktus.

Kirikulikule tööle Eskilstunas ja selle ümbruses pani aluse õp. P. Särkava. Koguduse organiseerimise viis läbi õp. R. Koolmeister, kes ka kogudust on teeninud seniseni. Jumalateenistust peeti nii Forsi kui ka Kloostri kirikus. Esimesse ajutisse juhatusse kuulusid A. Pahr, B. Freiberg, E. Põdra, A. Pihlak ja A. Bochmann. Algava koduse töö oli elav. Korraldati kontserte ja muud kultuurilisi ettevõtteid. Ajal, mil koguduse esimeheks oli E. Põdra, pandi suurt rõhku sotsiaaltööle, eriti Saksamaa eestlaste abistamisele. Last ja noortetöö on samuti väga elav olnud. Leere on peetud kogu aeg

nõnda, et koguduste liikmetel on olnud võimalus oma lapsi leieritada oma koguduses. Püüdnudki kiriklike ametialatuste kolmele põlvle. Koguduse ühtekuuluvus on olnud kogu aeg väga hea. Osavõtt jumalateenistustest ja koguduse perekonnatööst ja teistest üritustest on olnud alati elav. Koguduse juhatus ja nõukogu tegevus on samuti olnud väga mitmepalgeline ja väga töörikas, nagu selgus aktusel peetud esimehe J. Kivimägi poolt peetud väga põhjalikust ettekandest.

Eestlasist kirjanduse teatmeteoses

NEW YORK (EPL) — New Yorkis Frederick Ungari kirjastuse väljaandl ilmunud maailmakirjanduse entsüklopeedias (Encyclopaedia of World Literature) kolmandas ja ühtlasi viimases köites on tunnustust leidnud ka silmapaistvad holti autorid.

Nii on selles avaldatud prof. Ants Orase leksikograafiline artikkel A.H. Tammsaare üle, milles ta muuhulgas ütleb: "Alates Juuditiga on Tammsaare loomingut iseloomustanud dialektiline vahetus, kujundamisoskuse subtiilne lihtsus, eepiline võimsus, varjatud, kuid vibreeriv tundlikkus ja pidevalt kasvav süüvimine inimsuatsiooni põhilistesse probleemidesse". Marie Underile on entsüklopeedias pühendatud signeerimata, — toimetuse poolt koostatud artikkel, milles rõhutatakse, et "Underist on saanud eesti maapagula eestiräiki, kelle leegitsev sõnastus on täis püha viha tema rahva rõhujate vastu". Samas entsüklopeedia köites on Leedu osas avaldatud artiklid luuletaja Henrikas Radauskas'e ja proosakirjanik Antanas Vaičiulaitis üle, — mõlemad prof. Rimvydas Silbajoris sulest Läti sektoris on prof. Rolf Ekmanisel pikem artikkel läti rahvusliku luuletaja Janis Rainise üle. Entsüklopeedias on veel avaldatud eesti päritoluga ameerika slavisti prof. Temira Pachmuse vaatlus Leo Tolstoit.

Hiiu-raamat valmis

TORONTO (EPL) — Aastaid kestnud ettevalmistuste tulemusena on koguteos "Hiiumaa ja hiidlased" lõplikult valminud. Raamata trükkimise toimus Toronto's Estoprinti trükkikojas ning neil päevil saadi kõikideks esimesed eksemplarid kätte. Koguteos, mille toimetajaks on hiiu kirjaneks Elmar Vragar, on 317-leheküljelise, kuuksuures paarmündend lehekülje võtavad enese alla osett-trüki trükitud pildid. Raamatu esileheküljeks on värviline foto hiiu poisist ja tüdrukust mere kaldal.

Kuigi hiidlased raamat on nüüd valminud, ei saadeta seda ettevalmistajatele kätte mitte enne 5. detsembrist, sest seoses koguteose ilmunisega korraldatakse samal päeval Toronto's Tartu College ruumides pidulik hiidlaste kokkutulek, kus toimub ka koguteose väljajagamine neile, kes oma ettevalmistamisega kaasa aitasid teose ilmuniseks üldse. "Hiiumaa Raamatu Päeva" nimega alati toimuvale hiidlaste kokkutulekule sõidab USA-st ka Hiiumaa sündinud kirjanik Asta

O.Viirsoo 70-aastane

Jah, ajakirjanik ja poliitik Osvald Viirsoo saab seitsmekümneks. Tundub nagu uskumatu, kuid "tiib pandud aastate ühele". O. Viirsoo elu on olnud vaheldusrikas ja täidaks kindlasti mitu mahukat küldet. Ei siiski märkida mõnda olulisemat punkti juubilari eluteel, siis oli kindlasti esimene neist sündimine 22. novembril 1901 Kuuke talus, Udermaal, Tartumaa.

Tulev siira lugupidamisega hinnata Kuuke talu vanemate pingutusi võimaldamaks oma viiele lapsele kõrgeima hariduse. See pingutus ei olnud ühekskülgne. Ja tänu vanemaile omandasid lapsed selle "Vargamäe" visaduse, mis ei ole tagasi pörganud raskuste ees. Vanuselt kolmas Osvaldi valis õigusteaduse, ja saavutas jur. kand astme, olles vahepeal õppursõdurina osa võtnud Vabadussõjast. Noor vabariikl vajas andekaid ja tugevatahtelisi töömehi kõikidel aladel ja nii leidis varsti O. Viirsoo Järva teataja tegevtoimetaja kohal. Ajal, mil Lääne-Euroopas mõjule pääsenud poliitilised voolud ähvardasid ka meie demokraatlikku riigikorda, kutsuti O. Viirsoo veendunud demokraatliku süsteemi pooldajana ning osava sulemehena Riikliku Propagandatalituse teenistusse, kust ta mõne aja pärast määrati Lääne abimaavanema kohale. Varjates end küüditajate eest võitis O. Viirsoo osa võitlusest maa anastajate vastu metsavennana ja hiljem omakaitses rida-ges.

Rootsis rajas O. Viirsoo endale uue kodu Lundis, olles oma täpsuse poolest hinnatud kaastöölisiks AB Åkerlund & Raussingi peakontoris, kus ta pärast kahekümne viie aastast töötamist väärilikt pensioneeriti. Oma pagulasaastatel on juubilari pidevalt nii sõna kui sulega võidelnud Eesti iseseisvuse taastamise eest. Te-

Soomlased eesti ajaloolaste bibliograafiast

Stockholmis 1969 Aino Ränga toimetusel ilmunud Eesti pagulasajaloolaste, õigus- ja usundiajaloolaste tööde bibliograafia 1945—1969 on rõõmustaval kombel tähelepanu leidnud Soome suure levikuga ning kaalukas ajaloolises ajakirjas "Historiallinen Aikakauskirja", nr. 1 1971. Selles märgitakse alguses tunnustavalt Eesti Teadusliku Instituudi bibliografiast kirjastamise ettevõtet, mille sarjas nr. 2-na on ilmunud ülalmainitud hüstikooatitud bibliograafia. Tolles bibliograafias leiduvad kogusummas 500 tiitlit 23 uurijat, kuuksuures ajaleheartiklid ning muud populaarteaduslikud tööd olevat välja jäetud. Kuid sellest solumisest hoolimata, märgib arvustuse autor Kaarlo Hovi, jätvat bibliograafia soovida selle poolest, et ta ei oleval alade kaupa süstemaatiliselt juures tege-litult olnuks teostatav, see jääb lii-hiirvustusest selgusetuks.

ma suurimaks teeneks tuleb pidada tegelikkude tööd EPK reorganiseerimisel paguluses ja selle peasekretärina sidepidamist kõikide liikmesorganisatsioonidega üle maailma. Selle kõrval on juubilari koostanud ja toimetanud põhjaliku teose Eesti põllu-meeste poliitika. Tema teiseks sõdamelähedaseks asjaks on olnud EEL Kiriku organiseerimine Lõuna-Rootsis olles juhatuses liige ja esimees Lundis pihtkonnas ja kauaegne Lõuna-Rootsi koguduse laekur. Rahvusliku Parempoolse Rühma kandidaadina valiti O. Viirsoo REE-sse neljal korral, kus ta oli rühma esimes ja liige mitmes misjonis. On Lundis PK esimees selle algusest tänapäevani ja kaastegev paljudes teistes organisatsioonides.

Oma abikaasa Klarissa, neiuina Hummel Jeldis juubilari Järvaal ajal kirjanikuna töötades. Poeg Andres käis elukutses valikul isa järgides ja osutas silmapaistvaid võimeid ajal kirjanikuna. Ta varajane surm oli vanematele raskest kaotuseks, kuid vaatamata saatusse lõõgidele pole juubilari end kaasmalastest isoleerinud ja Viirsoode kodu on just oma elukogenud peremehi ja tema sümpaatses heatahtlikult hoolitseva peremaise tõttu igale süügaastajale meeldivak oasiks, kus ka juubelil külastus saab piduliku ilme.

Kallis Osvald, Sinu sõpradel ning mõttekaaslastel on üks ja ühine soov, et Sa jatkaksid võitlust tõe ja õiguse eest "Vargamäe" väsimata vaimuga ning, et Su eluupuu veel kaua haljendaks. Olen veendunud, et Su sõbrad kõikjal üle maailma ühinevad Sinu enese poolt nii paljudel tähtpäevaldel hüütud sooviga: Kaua elagu juubilari!

ARNOLD SERGO

RAADIO SAATED eestlasile

AMEERIKA HÄÄLE eesti saatet antakse ajav päev kl. 16—16.30 ja 17.30—18 Rootsi aja järele laupäevakõiklust 13 m (21 740 kilohertsit), 19 m (15 235 ja 15 270 kh), 25 m (11 960 kh) ja 31 m (9 660 kh).

Lisaks kõigis saates antavale päevaundistele ja kommentaaridele päevaküsimuste kohta on eriteemadest käsitledes eestikeelseid saateis järgmises rõhuasetusega: Pühapäeviti esimeses saates usulisi meditatsioone, kumbagis saates tänapäeva noore põlvkonna küsimusi, esmaspäeviti Ameerika olustikku, teisipäeviti välis-eesti kroonikat, kolmapäeviti reportaaže — hõlmates kultuurikroonikat, neljapäeviti teaduse ja tehnikat vaatlusi, reedel majanduse ja inimeste elujärje küsimusi ja laupäeviti ülevaade nädala sündmustest ja kultuurikroonikat, hõlmates välisestlasti.

EESTI VABADUSE HÄÄLE saatet Madridi raadio kaudu toimuvaid ajav päev ja kuuldavad Rootsi aja järgi kl. 19 lõunailnel 32 m. Saadet korratatakse järgmisel päeval kl. 8 lõunailnel 30,7 m ja teisest korda kl. 13.30 lõunailnel 30,7 m.

USULISED SAATED Trans World Radio kaudu igal pühapäeval, teisipäeval ja reedel kl. 18.30—18.45 lõunailnel 31 m.

HUUMOR

Jerevani radiolilt küsitakse: "Miks Venemaal on alati nii hea ja puhast õhk?"

Vastus: "Kuna venelased ei tee kunagi akent lahti".

Küsimus: "Miks on nõukogude diplomaatidel välismaalt tulles alati nagu armiline?"

Vastus: "Nad on sunnitud sealsetel bankettidel sööma noa ja kahvi-ga..."

Üks kultuurilooline dokumentaalteos

Vanima Eesti üliõpilasorganisatsiooni, Tartus 1821 asutatud korporatsiooni Estonia 150. a. juubeli puhul on dr. Hellmuth Weissi toimetusel ilmunud Marburgis, Estonia viilistaskogu väljaandel märkmisväärtne koguteos "Estonia 1821-1971" (140 lk.).

Koguteos on Eesti 19. sajandi kultuur-reeessansi ja -ajaloo seisukohast omaette haruldus, esitades autentseid kirjeldusi, memuaare ja dokumente kvalifitseeritud autoreilt ja ka kriitilisi hinnanguid seoses Tartu ülikooli, üliõpilaselu ja elanikkonnaga 150 viimase aasta vältel. Autorite nimistu algab korp' Estonia viilistaste F.R. Kreutzvaldi, A.J.v.Schultz (al. dr. Bertram), R.v. Antropoffi, Fr. Veh. G. Dehol, W.v. Samson-Himmelstjerna jt. memuaaridega.

Ülevaade korp' Estonia pooleteise sajandi pikusest elust, tihedalt läbi põimitud hinnangute ja äärmärkustega Eesti kultuur-reeessansi, veneamisperioodi, vabadussõja ja Eesti iseseisvuse ajastu osas, on vabahärra Arved v. Taubelt. Olgu siinkohal märgitud, et autor v. Taube on taanlaste, eesti päritoluga Virumaa vasaalide, nimega Tuve, otsene järeltulija. Neist üks esimesi kandis a. 1383 eelkristianiseerimisajast eesti nime Meles Thuve (Publ. IV, 527). Kriitilistest hinnangutest mainigem v. Taube märged, et Chargierten Convent Tartus tegi 19. sajandi lõpul taktikalise ja poliitilise vea, kui see andis asutamislõad Läti korporatsioonidele. Kuid keeldus tunnustamast Eesti korporatsiooni Wironiat ja hiljem Fratritas Viilensist puht loomisele vastolude ja animositeetide tõttu.

Eesti avalikkusele hästi tuntud dr. phil H. Weiss, esimese eestikeelse trükitud raamatu (a.1535) avastaja ja a. 1910 "Umsiedlungi" juhataja, mille abil paljud eestlased päästsid oma elu, onas eesõnas märgib: "Esitatud mälestuste kultuur- ja sotsiaal-ajalooline kaal pole kaugeltki tähtsusetu, kuna autorite nimistu altab Eesti eepose, "Kalevipoja", looja F. R. Kreutzvaldiga ja tema kaasaegse G. J. Schultz-Bertramiga, kes on suure armastusega kirjeldanud balti elu ja eesti rahvast. Nende mõlemate mälestused on hiljuti (1969) Rootsis ilmunud ajakirjas "Tulimuld" leidnud eestikeelses tõlkes avaldamist ja neid selgitavais kommentaarides on eriti esile tõstetud, et Estoniasse on varsti peale asutamist kuulunud mehi, kes Eesti kultuurelu uuestisünnis tuhtivatel kohtadel seisid, nagu Fr. Kreutzvald ja hiljem Philipp Karell, Kaiser Aleksander II-se ihuast."

Eesti autoritest on koguteoses leidnud märkimist ja tsiteerimist Edgar v. Saks, August Annist ja Otto Wermann.

Põhja-Eesti juhtkond ning rahvas on kogu ajaloo vältel olnud nii meelilteedilt kui ka suhtumisel erinevad, autonoomsust taotlevad, suurejoonelisemad ning haritumad lõuna-poolseist aladest, mis seisid ordu esivalga all. Selle tulemusena põhja-eestlased jõudsid esimestena lääne

ülikoolidesse (juba 14. sajandil). Esimene eestlaste poolt trükitüübid raamat (Koell) ja eesti soost kroonikute kirjutatud tööd (Rüesov, Wrangel) teostusid Harjumaal, esimesed koolid, kus õppisid eestlased, rajati 13. sajandil Tallinnas ja isegi ülikooli asutamise idee eostus siin juba 16. sajandil (piiskop Kivei). Peale eepose, ka eesti keele grammatika moderniseerimine (Ahrens), eesti muistset keelt säilitava sõnastiku süünd (Wiedemann), õpetatud Eesti seltsi rajamine (v.Hueck ja Jürgen-son) toimus põhja-eestlaste ja eesti-maalaste poolt. Ka Eesti mütoloogia kujundaja Faehlmann kuulus virumaa-lasena korp' Estonia comment'i garranteerijate hulka. Oli nagu loomulik, et põhja-eestlaste koondav korp' Estonia kujunes sajandeid kestnud vaimuse traditsioonide ning pärimuste koldeks ning kajastajaks ja seega Eesti vaimuelu oluliseks mõjutajaks 19. sajandi esimesel poolel.

Korp' Estonia album on koostatud meeldivas vormis ja tugevas sisus ning sellega eeskujuks teistele taolistele ja auks noile meentele, kes 150 aastat kandnud lipukirja "Virtus decus Estonorum."

Sks.

Unustamata armast meest,
isa ja vanaisa

Gustav Triip'u

mälestavad tema surma viiendal
aastapäeval 20. novembril

ABIKAASA
TUTAR ja TUTRETUTAR

Päike Su hauda kullaku,
Kuu ja tähed valvaku!

†

Armast onupoega

Elmar Peetsu't

* 17. 06. 1904 Maarja Magdaleenas
† 29. 10. 1971 Torontos

mälestavad leinas

JOHN ja LEO OSTRAT
perekondadega

†

Armast

Laina Kruse't

mälestab

BERNHARD INGEL
perekonnaga

†

Armas abikaasa ja öde

**Anna Vilhelmine
Tali**

n-na Laufert

* 30. 08. 1908 Tõstamaal
† 12. 11. 1971 Göteborgis

Sügavas leinas

PEETER
ÖDE PEREKONNAGA

Matusetalitus toimub laupäeval,
20. novembril kell 14 Heliga Kor-
set kabelis Kviberi surnuajal.

†

Armas sugulane

Peet Väli

* 24. 10. 1905 Emmastes

† 12. 11. 1971 Boräsis

Mälestavad leinas

LOVISE
Londonis
AILI LASTEGA
Londonis

ANNA ja VOLDEMAR
Norrköpingis

†

**Konstantin
Steinman**

* 5. 06. 1886 Vaivaras

† 14. 11. 1971 Stockholmis

Vaikses leinas

LHS
LISBET
LENA, JAAN, ELSE

Matusetalitus toimub laupäeval,
20. novembril kell 12 Jakobi
kirikus.

†

**Konstantin
Steinman'i**

mälestavad

ADELE ja ESTHER
MARIA, KONRAD
KATARINA, KRISTIAN

"Evangeliium on Jumala vägi
õndsaksamamiseks igatühele, kes
usub."

Ro 1, 16.

†

Armast sõpra, head kaasmaalast

Peet Väli't

mälestavad vaikes leinas

VILHELMINE HOLBERG
ARNOLD KIRS
abikaasaga
LOVISE KULL
LEMBIT JAANUS

†

Meie huigast vara lahkunud

Anna Tali't

mälestavad leinas ja kurbuses

HERBERT SERM
abikaasaga
ALEXANDER KOPPEL
perekonnaga
RISTITUTAR MAIA
abikaasaga

†

Armast koduküla sõpra

**Aleksander
Jakula't**

mälestavad leinas

JOHANNES, EDUVART,
EDMUND OJALAD
perekondadega

†

Endist esimeest

**Konstantin
Steinman'i**

leinas

EELK STOCKHOLMI KOGUDUS
ja ÕPETAJA

"Ustav on see, kes teid kutsub,
küll ta teebki seda."

1 Te 5, 24

†

Oma armast varalahkunud
venna- ja ristipoega

Jaak Saarse't

* 15. 12. 1911 Tartus
† 31. 10. 1971 Philadelphias

mälestavad sügavas leinas

TADI ILSE
TADI KARIN
ONU JUHAN
perekonnaga

†

Armas tädiipoeg ja ristiisa

**Konstantin
Steinman**

Mälestus Sinust säilib helgena!

LYDIA VAHER-HEINO
TOIVO

†

Auvilistlast

**Konstantin
Steinman'i**

mälestab

E. U. S. PÕHJALA

Leinateateid

Stockholmis suri 5. novembril Ar-
tur Siila, sünd. 30. mail 1908

Adelaides, Austraalias sai 70-
aastaseks loomaarst Richard Dietz,
päril Vürst, Tõõlas kodumaal Tar-
tu ülikooli loomaarstiteaduskonna
välkeloomade kliinikus. Omandas
dr. med. vet. kraadi Saksamaal
Lepizigi ülikoolis. Praegu on labo-
ratooriumi juhataja Austraalia pi-
imähiisaste juures.

Rootsi televisiooniprogramm

TV Lõrdag

TELEVISION 1

9.00 TV-nytt, väder
Vuxenutbildningen:
9.05 Start, 11. Beer, please. Färg.
9.20 Skolaktuellt, 3. Jag skulle vilja prata om Eva.
9.40 Gunman som blev liten som en tesked.
Suomenkieliset ohjelmat:
Finskpråkiga program:
10.00 Lasten ohjelma: Kylli-täti Hiviträskissa. Vanhaa, uutta ja satua. Suunnittelu: Kylli Koski ja Lea Wallin.
Barnprogram: Tant Kylli i Hiviträsk. Vi gör ett besök i arkitekt Eli Saarinsens hus i Hiviträsk utanför Helsingfors.
(Textat på svenska)
10.30–11.00 Aere Kari ja soittokunta. 1. Osa. Tekijät Jussi Aarnio ja Esko Leimu.
Aere Kari och musikanter.
(Textat på svenska)
Vuxenutbildningen:
11.20 Matematik på nytt, 10. Räknescheman.
11.40–12.10 Nationalekonomi. 9. Offentlig affärssamhet. SJ-chefen Lars Petersson och Televerkets chef Bertil Bjurell intervjuas.
15.15 Leva i Sverige. 9. Vad händer om det blir ont om jobb? Färg. I rollerna: Gun Andersson, Olof Huddén, Vojo Stankovski m fl.
(Textat för hörselskadade)
15.35 Vecko-nytt för hörselskadade.
15.50 Tixestrap. Lats-Gunnar Björklund och Leif Larsson. Färg.
18.00 TV-nytt, väder, meddelanden.
18.05 Helgsmålsringning från Ravlund kyrka i Skåne. Färg.
18.10 Landet runt.
18.35 Spotlight. – Jimi Hendrix och Black Sabbath. Färg.
19.00 Julia och Nattpappan – ny lördagsserie för hela familjen. Färg.
19.20 TV-nytt, sport väder.
20.00 Sylvias samba show med Sylvia Vrethammar. Trio Pandeiros De Ouro och Rune Öfvermans Trio. Färg.
20.40 Skratgas – slovakisk underhållning.
21.25 Varför gömmer du dej i häcken? Manus: Keith Bradford. Färg. I rollerna: Karl Kulle och Kristina Lundborg. Andra delar: Till farbröderna Adolf. Färg.
22.10 TV-nytt, väder.
22.15 Det händer i Ettan. Färg.
22.20 Snobbar som jobbar. Tony Curtis och Roger Moore. Färg.
23.10–23.15 TV-veckan. Färg.

TELEVISION 2

16.30 Fär reklam se ut hur som helst?
17.00 Familjen Ashton – engelsk TV-serie. Del 27. In i mörkret.
17.50 Vetenskapernas värld. Historien om Vigen, det tekniska, ekonomiska och politiska spelet bakom det miljardslukande flygplanet. Bo G. Eriksson och Ulf Gudmundson. Färg.
18.30 Håll dig igång! Färg.
18.55 Väder, meddelanden.
19.00 Rapport.
19.30 Nygammlit – Bosse Larsson bjuder på kända tongångar tillsammans med Bröderna Lindqvist och gäster
20.00 I naturen med Nils Dahlbeck. Färg.
20.25 Lagen – fransk-italiensk långfilm från 1958. Regi: Jules Dassin. I rollerna: Gina Lollobrigida, Yves Montand, Pierre Brasseur, Marcello Mastroianni, Melina Mercouri, Paoa Stoppa.
22.00 TV-veckan. Färg.
22.30 TV-nytt.

TV Söndag

TELEVISION 1

Vuxenutbildningen:
9.35 Studieteknik. 8. Studier – avslappning.
9.40 Leva i Sverige. 9. Vad händer om det blir ont om jobb? Färg.

Suomenkieliset ohjelmat:

Finskpråkiga program:

10.00 Uutisviikko.
Nyhetsveckan.
(Endast på finska)
10.20 Kassain käy. Nuoren hengellisen musiikin konsertti Tapiolassa, II osa. Tuottajat Riitta Degerholm ja Ossi Runne.
Vandra min väg. Andra delen av en konsert med ung andlig musik med den amerikanska sånggruppen Clara Ward Singers.
(Textat på svenska)
10.50 Legenda ellisestä? Assosiaatioita Pauli Vuorisalon piirustissa. Suunnittelu Tuulikki Islander.
Legend om gårdagen? Ett collage kring gårdagen med utgångspunkt från teckningar av Pauli Vuorisala. (Textat på svenska)
11.00–12.15 Högmassa från Trefaldighetskyrkan i Göteborg – pastor S. Ahlbeck. Skriftläsning och bön av adj. A. Widegård. Org: I. Gerardsen. Vidare medverkar Kyrkokören samt Trefaldighetskyrkans Capella-kör.
Vuxenutbildningen:
12.30–13.00 Tellus. 7. Havet. Färg.
14.00 Teaterbåten – amerikansk långfilm från 1951.
I rollerna: Kathryn Grayson, Ava Gardner, Howard Keel, Joe E. Brown. Färg.
15.45 Stoppa Stockholm – argument och motargument om storstadstillväxten redovisade av Åke Söderlind.
16.25 Vad betjanten inte såg! Underhållning från Irland.
17.00 Hemma med Ria – TV-magasin med Ria Wägnar. Färg.
17.45 Start, 11. Beer, please. Färg.
18.00 TV-nytt, väder, meddelanden.
18.05 Fallet Nicko Jonzon – berättelsen om en narkoman som på religiös väg löstes från sitt beroende av narkotika.
18.30 Musikbrönan kontrapunkt med Sten Bröman. I dag: Finland – Norge. Domare: Karl Bjarnhof.
19.20 TV-nytt, väder.
20.00 Kommunisten – TV-spel från Danmarks Radio. Manus: Leif Petersen.
I rollerna: Sören Elung Jensen, Birgit Sadolin, Preben Marth, Volmer Sörensen.
21.05 Människa i närbild. Chris Winkelman, 21 år, samtalar med Lis Asklund. Han har under 8 år varit intagen på olika fångvårdsanstalter.
21.25 Ta i ring – bulgarisk folkfest med lek, dans och sång. Färg.
21.40 Sportseglén.
22.10 TV-nytt, väder.
22.15–23.05 Männingar i Saigon – dokumentärfilm om tre amerikanska journalister, som försöks komma i kontakt med och förstå vietnameserna. Färg.
TELEVISION 2
15.00 Brötning – från fyrtadsbrotningarna i Stockholm. Lars-Gunnar Björklund.
16.00 Hem till byn av Bengt Bratt. Serie i sex avsnitt, som skildrar några familjers liv i en by i Mellansverige. Regi: Jackie Söderman. Del 1. Färg.
I rollerna: Roland Söderberg, Märta Ternstedt, Kerstin Tidellus, Lars Gern, Thure Carlman, Ingrid Rynning m fl.
16.50 Lewi Pethrus. Pingstledaren kommenterar själv sin person och gärning. Färg.
17.40 Charlie Norman show. Färg.
18.30 "Jobbet". Anna, 4 år, fick följa med sin mamma som är sjuksköterska.
18.55 Väder, meddelanden.
19.00 TV-nytt.
19.10 Sportnytt.
19.30 Korsförhör – en vittneslek med Gösta Knutsson.
20.00 Knoff.
20.30 Spotlight. Färg.
21.00 Titla på tvåan. Färg.
21.05 Vetenskapens värld. Vad vi vet om vårt solsystem. Vård: Bo G. Eriksson. Färg.
21.35 TV-nytt.
21.40 Frans Helmersson, 24 år – cellist.

TV Måndag

TELEVISION 1

Skol-TV:
8.30–8.50 Vid Medelhavet. 4. Utvandrarnar.
10.10–10.30 Föda, kläder och bostäder. 2. Bo i sommarhem eller sort-hem.
10.35–11.00 Afrikanska texter. 4. De goda råden.
12.45–13.00 Start. Färg. 11. Beer, please. Engelsk nybörjarkurs för vuxna.
16.30–16.45 Halvfem Färg. Herr Bar-balander.
18.00 TV-nytt, väder, meddelanden.
18.05 Cirkus Santelli. Färg. Om några holländska barn som har en egen cirkus.
18.30 Halvsju. Färg.
19.30 TV-nytt, väder.
20.00 Vetenskap, teknik och forskning med tekniskt magasin. Färg. Erik Bergsten och Bengt Feldreich.
20.50 Landskapsvård i odlingsbygd. Färg. Är jordbruksrationaliseringen en miljöfara?
21.20 Konflikt. Del 1. Färg. Manus: Edmund Ward. I rollerna: Anthony Bate, Diana Coupland och J.G. Devlin.
22.10 TV-nytt, väder.
22.15 Stoppa Stockholm. Argument och motargument i debatten om storstadstillväxten.
22.55–23.00 Start. Färg. Övningsprogram 11. Engelsk nybörjarkurs för vuxna.
TELEVISION 2
18.30 Järnvägens riddare. Färg. En dräpelig färd genom Kanada med Buster Keaton vid spakarna.
18.55 Väder, meddelanden.
19.55–19.00 Sydnytt Regionala nyheter över Skåne och Blekinge
19.55–19.00 Nordnytt. Regionala nyheter över Norrland.
19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.
20.30 Fem flickor. Samantha Jones från England, Dova från Spanien, Rosetta Hightower, Delsey McKay och Salena Jones från USA i en inspelning från Knokkefestivalen i 1970. Utbildningsväll med TRU:
20.00 Små människor – TRU:s föräldraserie. 8. Tandtröll eller karies? Om tandläkarskräck och andra skrämmande men nödvändiga upplevelser.
20.25 Tema – politisk ordbok. Kvällen gäst är P.-O. Sundman (c). Tillsammans med programvärdarna Magnus Hårenstam och Stig Hadenius diskuteras begreppen motion, association och utredningsväsende och förklarar vad kohandel är för något.
20.45 TV-nytt.
20.50 Tellus. 8. Luften. Hur djup är vår "luftocean" och vad håller vi på att göra med den? Och vad är orsaken till vädret och klimatet?
21.20 Nationalekonomi. 10. Kollektiva tjänster och offentlig budgetering. Hur fungerar det svenska budgetsystemet?
21.50 TV-2s bokvecka: Nu träffar vi Per Gunnar Evander, som berättar om sin nya bok "En kärleksroman".
TELEVISION 1
Skol-TV:
8.30–8.50 Roller och situationer. 2. Situationer i nul.
Förskoleprogram:
10.30–10.50 Om våra tänder. Helena Brodin och Finn Zetterholm.
Vuxenutbildningen:
11.30 Tellus. 8. Luften.
Skol-TV:
12.00–12.15 Dramatisk verksamhet, 1.
12.45–13.05 Konst- och musikhistoria. 4. Bild- och ljudkonst i vår trasiga värld.
13.10–13.30 I Latinamerika. Färg. 3. Hoppet dor sist.
Förskoleprogram:
14.30–14.50 Om våra tänder. För de yngsta:
16.30 Rasmus Nalle Färg. Åter hos Jejonet.
16.35–16.50 Joe – en liten engelsk pojke. Färg.
18.00 TV-nytt, väder, meddelanden.
18.05 Hajk. Färg. Vi svarar på frågor.
18.30 Halvsju. Färg.
19.30 TV-nytt, väder
20.00 Musik i Brügge Färg. Den engelska kammarorkestern The Academy of St. Martin's. Sångsolist: Helen Watts. Dir. Neville Marriner.
20.35 Momen. Aktuellt om kultur, massmedier och debatt.
21.05 Rupert i Hörnsjöfors. Samjordbrukare eller storbonde. Porträtt av Rupert Lindberg.
21.35...sänder och tar emot, tyder, sänder och tar emot... Filmessä på temat fåglar, människor och signaler av Rolf Wohlin
Vuxenutbildningen:
21.50 Leva i Sverige. Färg. 10. Hur svensk måste man bli? Manus: Björn Runeborg.
I rollerna: Gun Andersson och Vojo Stankovski.
22.10 TV-nytt, väder.
22.15 Sportextra.
22.30 Studieteknik. 9. Studier – återkoppling.
23.35 Ny matematik för föräldrar. 1. Räknescheman.
23.55–23.00 Start. Färg. Övningsprogram 11. Engelsk nybörjarkurs för vuxna.
TELEVISION 2
18.30 Neonrörskräkare och tennfatsbankare. Ett program om hantverk i dag.
18.55 Väder, meddelanden.
18.55–19.00 Sydnytt.
18.55–19.00 Nordnytt.
19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.
19.30 Volpone – två skulmar i Venedig. Fransk långfilm från 1941. Regi: Maurice Tourneur.
21.05 Nu läser vi en saga av Peter Bichsel. Uppläsare: Håkan Serner.
21.15 TV-nytt.
21.20–22.00 Dokument utifrån. Färg.

16.30 Rasmus Nalle Färg. Åter hos Jejonet.

16.35–16.50 Joe – en liten engelsk pojke. Färg.
18.00 TV-nytt, väder, meddelanden.
18.05 Hajk. Färg. Vi svarar på frågor.
18.30 Halvsju. Färg.
19.30 TV-nytt, väder
20.00 Musik i Brügge Färg. Den engelska kammarorkestern The Academy of St. Martin's. Sångsolist: Helen Watts. Dir. Neville Marriner.
20.35 Momen. Aktuellt om kultur, massmedier och debatt.
21.05 Rupert i Hörnsjöfors. Samjordbrukare eller storbonde. Porträtt av Rupert Lindberg.
21.35...sänder och tar emot, tyder, sänder och tar emot... Filmessä på temat fåglar, människor och signaler av Rolf Wohlin
Vuxenutbildningen:
21.50 Leva i Sverige. Färg. 10. Hur svensk måste man bli? Manus: Björn Runeborg.
I rollerna: Gun Andersson och Vojo Stankovski.
22.10 TV-nytt, väder.
22.15 Sportextra.
22.30 Studieteknik. 9. Studier – återkoppling.
23.35 Ny matematik för föräldrar. 1. Räknescheman.
23.55–23.00 Start. Färg. Övningsprogram 11. Engelsk nybörjarkurs för vuxna.

TELEVISION 2

18.30 Neonrörskräkare och tennfatsbankare. Ett program om hantverk i dag.
18.55 Väder, meddelanden.
18.55–19.00 Sydnytt.
18.55–19.00 Nordnytt.
19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.
19.30 Volpone – två skulmar i Venedig. Fransk långfilm från 1941. Regi: Maurice Tourneur.
21.05 Nu läser vi en saga av Peter Bichsel. Uppläsare: Håkan Serner.
21.15 TV-nytt.
21.20–22.00 Dokument utifrån. Färg.

TV Onsdag

TELEVISION 1

Skol-TV:
8.30–8.55 Roller och situationer. 3. Blåmärken.
11.00–10.30 På de brittiska öarna. 3. Hav – hamn – handel.
Vuxenutbildningen:
11.00–11.30 Nationalekonomi. 10. Kollektiva tjänster och offentlig budgetering. Kjell-Olof Feldt.
Skol-TV:
12.45 Afrikanska texter. 4. De goda råden.
13.10–13.35 Fyra epoker – fyra miljoner. Färg. 4. 1700-talet.
16.30–16.45 Vårn musik. Önskevisor med Berith, Tina och Joanna.
18.00 TV-nytt, väder, meddelanden.
18.05 Concerto grosso för Bäskan Droppar och symfoniorkester. Bäskan Droppar (Carl-Axel och Monica Dominique, Georg Wadenius, Tommy Borgudd) och Norrköpings Symfonior. Dir. Everett Lee.
18.30 Halvsju. Färg.
19.30 TV-nytt, väder.
20.00 Hur gick det för Gangaram och hans familj? Färg. För sju år sedan gjorde Lennart Olson och Kristian Romare filmen Gangaram, en indier och hans familj. Lennart Olson har i år besökt familjen på nytt och gör en jämförelse mellan då och nu.
20.50 Dr Finlays Journal. Färg.
21.40 Insyn. Inrikesmagasin.
22.10 TV-nytt, väder.
22.15 Sportextra.
23.00 Musik och bild. Färg. Jan Barkes serie. 5. Sinnenas samspel.
23.30–23.35 Start. Färg. Övningsprogram 11. Engelsk nybörjarkurs för vuxna.
TELEVISION 2
13.30 Att vara 12 år. Klassfest i en skola i Köpenhamn.
18.55 Väder, meddelanden.
19.55–19.00 Sydnytt.

TV Torsdag

TELEVISION 2

Skol-TV:
8.30–8.50 På de brittiska öarna. 1. London – en världsstad.
9.00–9.15 Dags C 4.
10.10–10.30 Människan och naturen. 4. Stadens djur förr och nu.
11.00–11.20 Små människor. TRU:s föräldraserie. 8. Tandtröll eller karies?
Skol-TV:
12.40–12.40 USA. Färg. 1. Hometown, USA.
16.30–16.45 Halvfem-fakta. Färg. Resa till Kuba.
18.00 TV-nytt, väder, meddelanden.
18.05 Tina och tomtén. Tecknad tysk folksaga.
18.25 Start. Färg. Övningsprogram 11. Engelsk nybörjarkurs för vuxna.
18.30 Halvsju. Färg.
19.30 TV-nytt, väder.
20.00 Världen i fokus. Färg. Hur ser det ut i Chile ett år efter Allendes maktövertagande. Barbro och Günes Karabuda rapporterar.
20.30 Den döde. Färg. En dramatisering av James Joyces novell, Dubliner.
21.20 Lesotho – fristad mitt i Sydafrika? Färg. Reportage om livet i det lilla bergskungadömet Lesotho.
21.50 Varning – arbete pågår! Ett program i debattserien Arbetare – 71. Företagsläkarens roll ifrågasätts, liksom yrkesinspektionens resurser och inriktning. Efter TV-Nytt följer en diskussion.
22.10 TV-nytt, väder, sport.
22.20 Arbetare – 71: Diskussion.
22.35 Tellus. 8. Luften.
23.05–23.25 Små människor. TRU:s föräldraserie. 8. Tandtröll eller karies?

TELEVISION 2

16.30 Visor från olika håll. Färg. Mona Sjöstrom sjunger och berättar med barn från olika länder. Textat för hörselskadade.
18.55 Väder, meddelanden.
18.55–19.00 Sydnytt.
18.55–19.00 Nordnytt.
19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.
19.30 Familjen Ashton. Del 28: Dydens väg.
TV-2s bokvecka:
20.20 Nu träffar vi Eino Hanski. Eino Hanski är född i Leningrad och har skrivit tre skakande böcker om sina egna upplevelser under kriget. I höst har han gett ut en bok som heter Revolutionens barn.
20.30 Direkt! Blir thinnernsiffaren narkoman? En aktuell undersökning redovisades.
21.00 Filmkrönika. Färg. Om skådespelaren Dustin Hoffman just nu aktuell i filmen Little Big Man.
21.40 TV-nytt.
21.45 Nils Ferlin. Färg. I år är det tio år sedan Nils Ferlin gick bort. Trubaduren och författaren Gunde Johansson tecknar i dikt och sång en bild av skalden.
22.10 Sportnytt.